

A TANÁCS VÉLEMÉNYE

(2008. március 4.)

Ciprus 2007–2011-es időszakra vonatkozó stabilitási programjáról

(2008/C 73/03)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre ⁽¹⁾, és különösen annak 5. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel a Bizottság ajánlására,

a Gazdasági és Pénzügyi Bizottsággal folytatott konzultációt követően,

A KÖVETKEZŐ VÉLEMÉNYT FOGALMAZTA MEG:

- (1) A Tanács 2008. március 4-én megvizsgálta Ciprus első, a 2007–2011-es időszakra vonatkozó stabilitási programját ⁽²⁾.
- (2) Az elmúlt tíz évben Ciprust a szilárd gazdasági növekedés jellemezte, egyes években ingadozásokkal ugyan, ami azt tükrözi, hogy a kis, nyitott gazdaságra hatnak a külső megrázkódtatások.

A költségvetési politika nem használta ki mindig a kedvező ciklikus feltételeket ahhoz, hogy egyenleget közelítő vagy többletet jelentő költségvetési célt érjen el, ami biztonsági tartalékot jelentene a normál makrogazdasági ingadozásokkal szemben és lehetővé tenné, hogy az automatikus stabilizátorok gazdasági visszaesés esetén teljes mértékben működjenek. Ez hangsúlyozza a ciklikus költségvetési irányvonal elkerülésének szükségességét a kedvező gazdasági időszakokban. Az elmúlt négy évben a ciprusi hatóságok sikeres, főként bevételen alapuló költségvetési konszolidációba kezdtek, amelynek eredményeként az államháztartási hiány a GDP 2003-as 6,5 %-áról 2006-ban 1,2 %-ra csökkent. A valószínűleg átmeneti, főként adókból táplálkozó növekedés mellett, amely kivételesen magas kormányzati bevételeket eredményezett, a költségvetési egyenleg a jelenlegi becslések szerint 2007-ben a GDP 1,5 %-át kitevő többletet mutat. Ezenkívül az adósságállomány 2003-ban a GDP 69 %-a volt és 2007-ben körülbelül 60 %-ra csökkent. Az elsődleges folyó kiadások korlátozott visszafogása és a növekedés összetételében az adóbevételek legújabb, valószínűleg átmeneti emelkedése kiemeli a kiadások még jobb ellenőrzésének szükségességét. Ez segítene stabilizálni a gazdaságot az euroövezeti tagság által teremtett új feltételek között. A nyugdíjrendszer reformja és az egészségügyben elfogadott reformok időben történő végrehajtása szintén hozzájárulna az elsődleges kiadások ellenőrzéséhez, miközben hosszú távon alátámasztaná az államháztartás fenntarthatóságát.

- (3) A program alapjául szolgáló makrogazdasági forgatókönyv tervei szerint a reál-GDP növekedése a 2007-es 4,2 %-ról átlagosan 4 %-ra lassul a programidőszak fennmaradó részében. A jelenleg rendelkezésre álló információk fényében ⁽³⁾ úgy tűnik, hogy ez a forgatókönyv 2009-ig megalapozott növekedési feltételezésekre épül, bár ezután a feltételezések némileg magasnak tűnnek. A program inflációs előrejelzése is valószínűnek tűnik, de az olaj- és élelmiszerárak világpiacon tapasztalható legújabb alakulása alapján vannak felfelé ható kockázatok.

⁽¹⁾ HL L 209., 1997.8.2., 1. o. Az 1055/2005/EK rendelettel (HL L 174., 2005.7.7., 1. o.) módosított rendelet. Az ebben a szövegben említett dokumentumok az alábbi weboldalon érhetők el: http://ec.europa.eu/economy_finance/about/activities/sgp/main_en.htm

⁽²⁾ A stabilitási programot a magatartási kódexben meghatározott december 1-jei határidőt követő egy hét elteltével nyújtották be.

⁽³⁾ Az értékelés mindenekelőtt a Bizottság szolgálatainak 2007. őszi előrejelzését és a Bizottságnak a nemzeti reformprogram 2007. októberi végrehajtási jelentéséről szóló értékelését veszi figyelembe.

- (4) 2007-ben az államháztartási többlet a stabilitási program becslése szerint a GDP 1,5 %-a, a GDP több mint 3 százalékpontjával jobb a konvergenciaprogram utolsó változatában levő, a GDP 1,6 %-ának megfelelő hiánycéllal szemben. A 2007-es szembetűnő fordulat a teljes bevétel kivételes emelkedésének tulajdonítható, ami a pénzügyi szektor erőteljes jövedelmezőségéből és az ingatlanpiaci beruházások fellendüléséből eredő különösen magas adóbevételek eredménye. Az adóalapok és a kapcsolódó bevételek növekedése csak részben tűnik tartósnak. A 2007-es becsült eredmény tekintetbe veszi a konvergenciaprogram utolsó változatáról szóló, 2007. február 27-i tanácsi vélemény⁽¹⁾ felkérését, hogy „hajtsa végre a programban előirányzott költségvetési konszolidációs pályát”.
- (5) Tekintve a vártnál jobb 2007-es eredményeket, a stabilitási programban ismertetett költségvetési célok az összességében változatlan makrogazdasági háttér mellett jóval magasabbak, mint a konvergenciaprogram utolsó változatában. A stabilitási program ambiciózusabb középtávú költségvetési célkitűzést irányoz elő, ami kiegyensúlyozott strukturális egyenleget jelent (ciklikusan kiigazított, egyszeri és egyéb átmeneti intézkedések nélkül számított egyenleg), összehasonlítva az előző, a GDP 0,5 %-át kitevő strukturális hiánnyal. A stabilitási programban szereplő költségvetési stratégia célja az új középtávú költségvetési célkitűzés fenntartása a programidőszakban, amelyet már 2007-ben túlteljesítettek. A tervek szerint az államháztartás többlete 2011-ben csökken, a GDP 2007-es 1,5 %-áról 0,7 %-ra; az elsődleges többlet esetében a csökkenés még kifejezettebb, a GDP 4,7 %-áról 2011-ben 2,8 %-ra. A többlet csökkenése főleg azt tükrözi, hogy az összes bevétel hányada a GDP-ben 1,25 százalékponttal visszaesik, míg az összes kiadás a tervek szerint csak a GDP 0,25 százalékpontjával csökken.

Utóbbi főleg a kamatkiadásokban jelentkező jelentős megtakarításokat jelzi, mivel az elsődleges kiadás 0,25 százalékponttal növekszik, mert a munkavállalók jövedelmének, a támogatásoknak és az állami beruházásoknak a visszafogását több mint ellensúlyozza a szociális juttatások és egyéb kiadások emelkedése. Az összes bevétel visszaesése 2008-ra összpontosul (a GDP 1,5 százalékpontja), mivel a bevételek 2007-es rendkívüli növekedésének a fele (a GDP 1,5 %-a) 2008-ban várhatóan már nem folytatódik. A bruttó államadósság a becslések szerint 2007-ben a GDP 60 %-a és 2008-ban az előrejelzések szerint 11,5 százalékponttal csökken, a GDP 48,5 %-ára. Ez főként a magas elsődleges többletnek és a jelentős adósság-csökkentő állományalkalmazkodásnak az eredménye, amely a törlesztési alapok pénzügyi eszközeiben végrehajtott nagy leépítésnek az eredménye. Az előrejelzés szerint ezután a GDP-hez viszonyított adósság aránya további 8 százalékponttal csökken – 2011-re 40,5 %-ra – a programidőszak folyamán.

- (6) A költségvetés a programban előre jelzettnél jobban is alakulhat 2008-ban és 2009-ben, majd ezt követően rosszabbul. A program feltételezi, hogy a vártnál jobb 2007-es bevételeknek csak egy részét viszik át a következő évekre. Bár a részletesebb adatok hiánya miatt ez még bizonytalan, de valószínűleg lehetőség nyílik nagyobb mértékű átvitelre, különösen 2008-ban és 2009-ben. A bevételekkel kapcsolatban kockázatot jelent az a tény, hogy a makrogazdasági forgatókönyv a programidőszak későbbi éveiben a magánfogyasztás növekedésével összefüggésben kedvező előrejelzéseket tartalmaz. A kiadások 2006-ban bevezetett felső határaiba vetett bizalom további kockázatot jelent, mivel fedezésük nem teljes, és különösen az érvényesítési mechanizmust nem részletezik.
- (7) E kockázatértékelés alapján a programban szereplő költségvetési irányvonal elégségesnek tűnik ahhoz, hogy a programban tervezettek szerint a programidőszak alatt fenntartsák az új középtávú célkitűzést. A program által ideiglenesnek tekintett, a GDP 1,5 %-át kitevő bevétel, bár jellegében valószínűleg átmeneti, nem minősül egyszerinek és a Bizottság szolgálatai nem tekintik annak. A kedvező időszakot tekintve a strukturális többlet csökkenése 2008-ban a GDP több mint 1 százalékpontjával az előző évi 1,75 %-ról, ciklikus költségvetési irányvonalat jelenthet, amely nem lenne összhangban a Stabilitási és Növekedési Paktummal. A kormány azon megfontolása azonban, hogy a bevételek 2007-es emelkedése csak részben lehet tartós, körültekintő költségvetési szemléletmódot tükröz, amelynek következtében a növekedés különösen adóintenzív összetételéből eredő bevételek nem vezetnek további állandó kiadásokhoz. Bár a költségvetési egyenleg tervezett romlása 2007-hez képest nagy mértékben az adóbevételek várt normalizálását tükrözi, fennáll annak a veszélye, hogy az irányvonal 2008-ban ciklikussá válhat, tekintve a kiadási korlátok érvényesítéséhez kapcsolódó kockázatokat.

(¹) HLC 71., 2007.3.28., 16. o.

- (8) Az államháztartás fenntarthatósága tekintetében Ciprus magas kockázattal szembesül. A ciprusi népesség előregedésének a költségvetésre gyakorolt hosszú távú hatása az EU-ban a legmagasabbak közé tartozik, főként a GDP-arányos nyugdíjkiadások igen jelentős növekedése miatt. A programban tervezett 2007-es költségvetési egyenleg hozzájárul az előregedéssel kapcsolatos, az előrejelzés szerint tekintélyes mértékű, hosszú távú költségvetési hatás egy részének ellensúlyozásához, de nem elegendő teljes fedezéséhez. Az államháztartás fenntarthatóságával kapcsolatos kockázatok csökkentését a jelenleg előirányzottaknak megfelelően magas elsődleges többlet fenntartásával és a nyugdíjkiadások jelentős növekedését megfékező reformintézkedések elfogadásával lehet elérni.
- (9) A stabilitási program teljes mértékben összhangban van a nemzeti reformprogram 2007. októberi végrehajtási jelentésével. A költségvetési előrejelzések tartalmazzák a nemzeti reformprogramban levő különböző, például a tudásalapú gazdaság erősítésével, a kutatás-fejlesztés elősegítésével, a humán tőke fejlesztésének erősítésével összefüggő projektek és intézkedések költségvetési költségeit.
- (10) A programban szereplő költségvetési stratégia nagyjából megfelel az integrált iránymutatásokban foglalt országspecifikus átfogó gazdaságpolitikai iránymutatásoknak és az euroövezet tagállamainak szülő, a lisszaboni stratégiával összefüggésben kiadott iránymutatásoknak a költségvetési politikák vonatkozásában.
- (11) Ami a stabilitási és konvergenciaprogramok magatartási kódexében meghatározott adatszolgáltatási követelményeket illeti, a program minden előírt adatot megad, és a nem kötelező adatok ⁽¹⁾ legtöbbjét is tartalmazza.

Általános következtetésként megállapítható, hogy a program költségvetési stratégiája megfelelő a program-időszakban a szilárd költségvetési egyenleg és a makrogazdasági stabilitás fenntartásához. A program strukturális értelemben ambiciózusabb középtávú költségvetési célkitűzést határoz meg a kiegyensúlyozott pozícióval (összehasonlítva a GDP 0,5 %-át kitevő korábbi hiánnyal), amelyet 2007-ben már túlteljesítettek. Ez a teljes bevétel váratlan, a GDP 3 százalékpontját meghaladó növekedésének eredménye, amelyet nagy mértékben a pénzügyi szektor jelentős nyereségességéhez és az ingatlanpiacon fellendülő beruházásokhoz kapcsolódó összetétele magyaráz, amely a program előrejelzése szerint a következő években visszatér a korábbi trendhez. A 2007-es kedvezőbb kiindulási helyzetet tekintve az előző programban meghatározottnál lényegesen jobb költségvetési célokat 2008-ban és 2009-ben túlteljesíthetik.

Ezután a kedvező növekedési feltételezéseket tekintve rosszabbul is alakulhatnak. Bár a költségvetési többlet tervezett csökkenése 2007-hez képest nagy mértékben az adóbevételek várt normalizálását tükrözi, fennáll annak a veszélye, hogy az irányvonal 2008-ban ciklikussá válhat. Az adósságállomány az előrejelzés szerint jelentősen csökken, különösen 2008-ban. A nyugdíjkiadások előre jelzett növekedését tekintve a nyugdíjrendszer reformja és az egészségügyben elfogadott reformok időben történő végrehajtása kedvező hatással járna az államháztartás hosszú távú fenntarthatósága szempontjából, amely magas kockázattal szembesül.

A fenti értékelés alapján Ciprust felkérjük arra, hogy:

- i. a folyó kiadások még jobb ellenőrzésével kerülje el a ciklikus költségvetési irányvonalat, miközben a bevétel-növekedést az adósságállomány további csökkentésére fordítja;
- ii. fogja vissza az állami kiadásokat a nyugdíjrendszer reformjával és az egészségügyben elfogadott reformok időben történő végrehajtásával, az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságának javításához.

A kulcsfontosságú makrogazdasági és költségvetési előrejelzések összehasonlítása

		2006	2007	2008	2009	2010	2011
Reál-GDP (%-os változás)	SP 2007. dec.	3,8	4,2	4,1	4,0	4,0	4,0
	BIZ 2007. nov.	3,8	3,8	3,9	3,9	n.a.	n.a.
	KP 2006. dec.	3,7	3,9	4,1	4,1	4,1	n.a.

⁽¹⁾ Az ágazati egyenlegek táblázatában nem szerepelnek a tőkémérleg 2007–2011-re vonatkozó adatai, és ez megnehezíti az értékelést.

		2006	2007	2008	2009	2010	2011
HICP-infláció (%)	SP 2007. dec.	2,2	2,2	2,5	2,0	2,0	2,0
	BIZ 2007. nov.	2,2	2,0	2,3	2,1	n.a.	n.a.
	KP 2006. dec.	2,4	2,5	2,4	2,0	2,0	n.a.
Kibocsátási rés ⁽¹⁾ (a potenciális GDP %-ában)	SP 2007. dec.	- 1,0	- 0,7	- 0,6	- 0,6	- 0,4	0,0
	BIZ 2007. nov. ⁽²⁾	- 1,4	- 1,1	- 0,8	- 0,6	n.a.	n.a.
	KP 2006. dec.	- 1,0	- 1,1	- 1,1	- 1,1	- 1,1	n.a.
A külfölddel szembeni nettó hitelnyújtás/hitelfelvétel (a GDP %-ában)	SP 2007. dec.	- 5,9	- 6,6	- 6,5	- 6,3	- 5,9	- 5,6
	BIZ 2007. nov.	- 5,7	- 5,8	- 5,7	- 5,5	n.a.	n.a.
	KP 2006. dec.	- 6,4	- 5,8	- 5,4	- 4,8	- 4,2	n.a.
Államháztartási egyenleg (a GDP %-ában)	SP 2007. dec.	- 1,2	1,5	0,5	0,5	0,7	0,7
	BIZ 2007. nov.	- 1,2	- 1,0	- 0,8	- 0,6	n.a.	n.a.
	KP 2006. dec.	- 1,9	- 1,6	- 0,7	- 0,4	- 0,1	n.a.
Elsődleges egyenleg (a GDP %-ában)	SP 2007. dec.	2,1	4,7	3,4	2,9	2,9	2,8
	BIZ 2007. nov.	2,1	2,2	2,2	2,2	n.a.	n.a.
	KP 2006. dec.	1,4	1,4	2,1	2,1	2,2	n.a.
Ciklikusan kiigazított egyenleg ⁽¹⁾ (a GDP %-ában)	SP 2007. dec.	- 0,8	1,8	0,7	0,7	0,8	0,7
	BIZ 2007. nov.	- 0,7	- 0,6	- 0,5	- 0,4	n.a.	n.a.
	KP 2006. dec.	- 1,5	- 1,2	- 0,3	0,0	0,3	n.a.
Strukturális egyenleg ⁽³⁾ (a GDP %-ában)	SP 2007. dec.	- 0,8	0,3	0,7	0,7	0,8	0,7
	BIZ 2007. nov.	- 0,7	- 0,6	- 0,5	- 0,4	n.a.	n.a.
	KP 2006. dec.	- 1,9	- 1,2	- 0,3	0,0	0,3	n.a.
Bruttó államadósság (a GDP %-ában)	SP 2007. dec.	65,2	60,0	48,5	45,3	43,8	40,5
	BIZ 2007. nov.	65,2	60,5	53,3	49,6	n.a.	n.a.
	KP 2006. dec.	64,7	60,5	52,5	49,0	46,1	n.a.

Megjegyzések:

(1) Kibocsátási rések és ciklikusan kiigazított egyenlegek a programokból, ahogy a Bizottság szolgálatai a programban szereplő információkon alapulón újraszámították.

(2) A 2006–2009-es időszakra vonatkozóan 3,5 %-os, 3,5 %-os, 3,6 %-os, illetve 3,7 %-os becsült potenciális növekedés alapján.

(3) Ciklikusan kiigazított egyenleg, az egyszeri és más átmeneti intézkedések nélkül. Nincsenek egyszeri és egyéb átmeneti intézkedések a Bizottság szolgálatainak őszi előrejelzésében. A stabilitási program a 2007-es bevételben a GDP 1,5 %-át egyszeri intézkedésnek tekinti. Bár jellegében átmeneti, a bevételeknek ez az összege a Bizottság szolgálatai szerint nem minősül egyszerinek.

Forrás:

Konvergenciaprogram (KP); Stabilitási program (SP); a Bizottság szolgálatainak 2007. őszi gazdasági előrejelzései (Biz.); a Bizottság szolgálatainak számításai.